

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัย เรื่องการศึกษาการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วย โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีวิธีดำเนินการสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อการศึกษากิจกรรมบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในด้านการวางแผนงาน การจัดระบบงาน การอำนวยการ และการควบคุมงาน
2. เพื่อเปรียบเทียบกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วย จำแนกตามประสบการณ์ และหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วย
3. เพื่อรวบรวมปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วย

สมมติฐานการวิจัย

1. พยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการปฏิบัติกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วยแตกต่างกัน
2. พยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยที่ต่างกัน มีการปฏิบัติกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วยแตกต่างกัน

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรเป็นหัวหน้างานหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยอายุรกรรม ศัลยกรรม

สุตินรีเวชกรรม และกุมารเวชกรรม และเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยอย่างน้อย 1 ปี ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) จากประชากร 746 คน สังกัดโรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยมีตัวอย่างประชากรพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยจำนวน 261 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วย

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วย

ทำการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพยาบาล จำนวน 12 ท่าน ทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้ตัวอย่างประชากรพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยโรงพยาบาลราชวิถี จำนวน 17 คน โรงพยาบาลเลิศจิน จำนวน 13 คน และโรงพยาบาลเด็ก จำนวน 11 คน รวมทั้งหมด 40 คน คำนวณความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .968 หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามไปใช้กับประชากรจริง แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 294 ฉบับ ได้รับกลับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 261 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.77 และใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 5 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^x ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คำนวณหาค่าสถิติต่างๆดังนี้

1. หาค่าร้อยละสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. หาค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายด้านและรายชื่อของการรายงานกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วย และวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบการรายงานกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วย จำแนกตามประสบการณ์และหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงาน โดยใช้ค่า (F-test)

3. หาค่าร้อยละของปัญหาการปฏิบัติกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วย

สรุปผลการวิจัย

สภาพของตัวอย่างประชากร จำนวน 261 คน เป็นพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ ร้อยละ 31.80 และโรงพยาบาลทั่วไป ร้อยละ 68.20 ประสบการณ์ในการทำงานมากที่สุด คือ 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.10 ประสบการณ์ในตำแหน่งมากที่สุด 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.40 ส่วนอายุที่มีจำนวนมากที่สุด คือ 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.78 ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยอายุรกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.97 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 77.39 และผู้ที่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเรื่องการควบคุมการติดเชื้อโรคมียุขมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 62.07 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. พยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยรายงานการปฏิบัติกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วยทั้งโดยส่วนรวม และรายด้าน คือ ด้านการวางแผนงาน การจัดระบบงาน การอำนวยการ และการควบคุมงาน อยู่ในระดับ "มาก"

2. เปรียบเทียบการรายงานการปฏิบัติกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี 6-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป พบว่าโดยส่วนรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กลุ่มประสบการณ์ 1-5 ปี กับกลุ่มประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไป มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่ากิจกรรมด้านการวางแผนงานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และวิเคราะห์รายชื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 20 กิจกรรม ได้แก่ด้านการวางแผนงาน 15 กิจกรรม ได้แก่ "จัดทำแผนให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ใหม่เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วย" "จัดทำแผนทบทวนสำหรับเจ้าหน้าที่เก่าเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติการควบคุมการติดเชื้อโรค"

ในหอผู้ป่วย" "กำหนดวิธีการประเมินอาการติดเชื้อในผู้ป่วย" "กำหนดวิธีการให้บริการพยาบาล
ผู้ป่วยโรคติดเชื้อ โรคติดเชื้อ" "กำหนดการเผยแพร่ความรู้ในรูปของสื่อต่างๆ" "กำหนดวิธีการ
ทำความสะอาดในหอผู้ป่วย" "วางแผนตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ปราศจากเชื้อตามมาตรฐาน
ที่โรงพยาบาลกำหนด" "มีแผนจัดหาเอกสารและวารสารเกี่ยวกับการควบคุมการติดเชื้อโรคไว้
ประจำหอผู้ป่วย" "กำหนดวิธีการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อจากอุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องใช้"
"กำหนดวิธีการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อในผู้ป่วย" "กำหนดวิธีการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อในเจ้าหน้าที่ไว้
อย่างชัดเจน" "วางแผนแนะนำญาติเกี่ยวกับการตรวจสุขภาพของผู้ที่สัมผัสกับผู้ป่วยเพื่อค้นหาผู้ป่วย
และให้การช่วยเหลือได้ทันเวลา" "จัดตารางทำความสะอาดประจำวัน" "จัดตารางทำความสะอาด
สะอาดประจำสัปดาห์" "จัดตารางทำความสะอาดประจำเดือน" ด้านการจัดระบบงาน จำนวน
2 กิจกรรม ได้แก่ "จัดภาชนะบรรจุน้ำยาฆ่าเชื้อและสารน้ำปลอดเชื้อ โดยทำความสะอาดทุกครั้ง
ก่อนบรรจุสารใหม่" และ "จัดการระบายอากาศภายในหอผู้ป่วย โดยมีการเปิดหน้าต่างระบาย
อากาศ" ด้านการอำนวยความสะดวก จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ "ร่วมประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
และความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมการติดเชื้อโรคกับบุคลากรทั้งในและนอกหน่วยงาน" และ
"ประสานงานกับแพทย์เกี่ยวกับการควบคุมการติดเชื้อโรคและในการแก้ปัญหาด้านการรักษา
พยาบาล" ด้านการควบคุมงาน 1 กิจกรรม ได้แก่ "ควบคุมความสะอาดอาคารสถานที่ การ
ถ่ายเทอากาศ แสงสว่าง เสียง และความคล่องตัวในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในหอผู้ป่วย"
ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า กิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อ
โรคในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วย จำแนกตามประสพการณ์แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 10-17)

3. เปรียบเทียบการรายงานการปฏิบัติกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อ
โรคในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยอายุรกรรม ศัลยกรรม
สูติรีเวชกรรม และกุมารเวชกรรม (ตารางที่ 17-24) พบว่าโดยส่วนรวมและรายด้านไม่มี
ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และวิเคราะห์รายข้อพบว่ามีความแตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวนทั้งหมด 9 กิจกรรม ได้แก่ด้านการวางแผนงาน
จำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ "กำหนดวิธีแยกผู้ป่วยโรคติดเชื้อ โรคติดต่อ และภูมิคุ้มกันโรคต่ำ"
"กำหนดการเผยแพร่ความรู้ในรูปสื่อต่างๆ" และ "วางแผนให้ความรู้แก่ญาติเกี่ยวกับการปฏิบัติตน
เมื่อเข้าเยี่ยมผู้ป่วย" ด้านการจัดระบบงาน จำนวน 4 กิจกรรม "จัดแยกผู้ป่วยภูมิคุ้มกันต่ำระยะ
เสี่ยงต่อการติดเชื้อสูงและผู้ป่วยโรคติดเชื้อหรือผู้ป่วยร้ายแรง จัดเข้าห้องหรือบริเวณสำหรับแยก
ผู้ป่วย" "บันทึกอาการที่น่าสงสัยว่าจะมีการติดเชื้อของผู้ป่วยภายหลังให้การพยาบาลทุกครั้ง"
"ติดป้ายวิธีปฏิบัติตนสำหรับผู้ที่ จะเข้าไปในห้องแยกอย่างชัดเจน และควบคุมให้ปฏิบัติตามทุกครั้ง"
และ "จัดการระบายอากาศในหอผู้ป่วย โดยมีการเปิดหน้าต่างระบายอากาศ" ด้านการอำนวยความสะดวก

1 กิจกรรม ได้แก่ "นิเทศงานตามแผน" และด้านการควบคุมงาน 1 กิจกรรม ได้แก่ "ติดตามสนับสนุนและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกระดับทุก 1-3 เดือน"

4. พยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยรายงานปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมติดเชื้อโรค อันดับแรกในด้านการวางแผนงาน ได้แก่ "การสนับสนุนงบประมาณ" พบร้อยละ 13.65 ด้านการจัดระบบงาน ได้แก่ "จำนวนผู้ป่วยที่รับไว้มากเกินไปไม่ได้สัดส่วนกับบุคลากร" พบร้อยละ 27.26 ด้านการอำนวยความสะดวก ได้แก่ "ความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องนอกหน่วยงาน" พบร้อยละ 22.30 และด้านการควบคุมงาน ได้แก่ "การสนับสนุนด้านคู่มือที่ใช้ในการตรวจสอบเทคนิคการพยาบาล" พบร้อยละ 27.14 (ตารางที่ 27-30)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาการรายงานการปฏิบัติกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยโดยส่วนรวมและรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับ "มาก" จากผลการวิจัยของอัครวารม ภาณุฉิมพะ (2531: 44) พบว่าพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยมีความรู้เรื่องการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลอยู่ในระดับ "น้อย" และสิ่งสนับสนุนและการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลโดยส่วนรวมอยู่ในระดับ "น้อย" ดังนั้นจึงอาจส่งผลกระทบต่อการบริหารงาน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับ "มาก" สอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชรินทร์ เพชรภาพิ (2524: 92-103) ซึ่งพบว่าพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์มีพฤติกรรมด้านการวางแผนงาน การจัดองค์การ การจัดอัตรา กำลังเจ้าหน้าที่ การอำนวยความสะดวก การรายงานและการงบประมาณอยู่ในระดับสูง 6 ด้าน คือ การวางแผนงาน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวก การรายงาน และการงบประมาณ กิจกรรมด้านการวางแผนงานถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้เห็นถึงความปลอดภัยหรือไม่ของผู้รับบริการ (สลักพันธ์ มีชูทรัพย์ 2530: 19) และการวางแผนงานเป็นหัวใจของการทำงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรค และเป็นกิจกรรมอันดับแรกที่จะสนับสนุนกิจกรรมด้านการจัดระบบงาน การอำนวยความสะดวก และการควบคุมงาน (Yarbrough 1988: 254) ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่ากิจกรรมการจัดระบบงาน การอำนวยความสะดวก และการควบคุมงาน นั้นอยู่กับกิจกรรมด้านการวางแผนงานเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยปฏิบัติกิจกรรมการวางแผนงานอยู่ในระดับ "มาก" ตามไปด้วย และเมื่อวิเคราะห์รายข้อในแต่ละด้านดังนี้

1.1 การวางแผนงาน พบว่าการรายงานของหัวหน้างานหอผู้ป่วยโดยส่วนรวมอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรก คือ "กำหนดวิธีการทำความสะอาดเครื่องมือ

เครื่องมือใช้" เนื่องจากพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยเห็นว่าการกำหนดวิธีการทำความสะอาดอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้เป็นการลดแหล่งของเชื้อโรค ป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคซึ่งมีผลกระทบต่อไปยังการรักษาพยาบาล ทำให้ผู้ป่วยหายจากโรค และลดภาวะแทรกซ้อนและอันตรายลงได้มาก โรงพยาบาลจึงจะเป็นที่ยอมรับของประชาชนได้มากขึ้น (วิศิษฎ์ พิชัยสนิท 2528: 403) และการที่พยาบาลหัวหน้างานมีค่าเฉลี่ยการรายงานต่ำสุด ได้แก่ "จัดทำแผนบททวนความรู้สำหรับเจ้าหน้าที่เก่าเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการควบคุมการติดเชื้อโรค" อาจเป็นเพราะพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยเห็นความสำคัญของการจัดทำแผนให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ใหม่มากกว่า เนื่องจากเป็นนโยบายที่จะต้องมีการประชุมพิเศษเจ้าหน้าที่ใหม่ ดังนั้นแผนความรู้เรื่องการปฏิบัติกรกิจกรรมการควบคุมการติดเชื้อโรคของเจ้าหน้าที่จึงจัดเข้าอยู่ในกิจกรรมการประชุมพิเศษ

1.2 การจัดระบบงาน พบว่าการรายงานของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยโดยส่วนรวม อยู่ในระดับ "มาก" ทุกข้อ และมีค่าเฉลี่ยการรายงานสูงสุด คือ "จัดระบบการพยาบาลโดยยึดหลัก Aseptic technique" อภิปรายได้ว่า เป็นเพราะเทคนิคปลอดเชื้อเป็นเทคนิคการรักษาและการพยาบาลดูแลผู้ป่วยเพื่อลดโอกาสการปนเปื้อนเชื้อจากเครื่องเครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ต่างๆ ไปสู่ผู้ป่วยให้น้อยที่สุด ดังนั้นเทคนิคปลอดเชื้อจึงถูกนำมาใช้ในหอผู้ป่วยเพื่อควบคุมการติดเชื้อโรค ส่วนค่าเฉลี่ยการรายงานที่ต่ำสุด คือ "ติดป้ายวิธีปฏิบัติตนสำหรับผู้ที่ จะเข้าไปในห้องแยกอย่างชัดเจนและความคมให้ปฏิบัติตามทุกครั้ง" อภิปรายได้ว่าจากการรายงานปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมการบริหารงานด้านการจัดระบบงานพบว่าความไม่เอื้ออำนวยของสถานที่ในหอผู้ป่วยอาจเป็นเพราะรับผู้ป่วยจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถแยกผู้ป่วยตามหลักการได้อย่างถูกต้อง ประกอบกับโรงพยาบาลยังไม่มีห้องแยกโดยเฉพาะดังนั้นการปฏิบัติกิจกรรม "ติดป้ายวิธีปฏิบัติตนสำหรับผู้ที่ จะเข้าไปในห้องแยกอย่างชัดเจนและความคมให้ปฏิบัติตามทุกครั้ง" จึงอยู่ในระดับ "น้อย"

1.3 การอำนวยการ พบว่าการรายงานของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ "รายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทันทีเมื่อตรวจพบว่ามี การติดเชื้อในหอผู้ป่วยและร่วมกันแก้ไขปัญหานั้น" เพราะการติดเชื้อโรคเกี่ยวข้องกับชีวิตและความปลอดภัยของผู้ป่วย ญาติ และเจ้าหน้าที่ ดังนั้นพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยจึงต้องมีการติดต่อสื่อสารที่ดี คือ ทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูล ทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ "จัดทำวิจัยหรือให้ความร่วมมือในการทำวิจัยของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการติดเชื้อโรค" อภิปรายได้ว่าอาจเป็นเพราะการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาล เริ่มก่อตั้งปี 2529 และโรงพยาบาลบางแห่งยังไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากยังขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่พยาบาลควบคุมโรคติดเชื้อในโรงพยาบาล และจากการวิจัยของชุดมา ปัญญาพิณิจนุร

2529: 99) พบว่ามีพยาบาลประจำการร้อยละ 58.2 ต้องการทำวิจัย และความรู้เรื่องการทำวิจัยของพยาบาลประจำการส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มที่ 2 (11-20 คะแนน) จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ดังนั้นการจัดทำวิจัยหรือให้ความร่วมมือในการทำวิจัยของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องจึงอยู่ในระดับ "น้อย"

1.4 การควบคุมงาน พบว่าการรายงานของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ "ควบคุมความสะอาดของอาคารสถานที่ การถ่ายเทอากาศ แสงสว่าง เสียง และความคล่องตัวในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในหอผู้ป่วย" อภิปรายได้ว่า กิจกรรมนี้เป็นหน้าที่ของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยโดยตรงในการควบคุมการทำความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข 2520: 218-19) ซึ่งสอดคล้องกับมโนทัศน์ของ ไนติง เกลที่ เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยการหายของโรค และการฟื้นฟูสภาพร่างกาย พยาบาล คือ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการควบคุมสิ่งแวดล้อมของผู้ป่วย (มยุรา ภาคนางกูร 2527: 1035-1038) และเมื่อสิ่งแวดล้อมมีความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความสำคัญมิใช่ต่อสุขภาพของผู้ป่วยเท่านั้น แต่ยังทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้มารับบริการและญาติผู้ป่วย อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ในหอผู้ป่วยและสร้างศรัทธาเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนโดยทั่วไป ดังนั้นพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยจึงต้องมีการตรวจสอบกิจกรรมนี้อย่างเป็นประจำ จึงพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ "มากที่สุด" ส่วนการรายงานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ "มีคู่มือใช้ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ" เนื่องจากการรายงานปัญหาการปฏิบัติกิจกรรมด้านการควบคุมงานที่พบมากที่สุด คือ "การสนับสนุนด้านคู่มือที่ใช้ในการตรวจสอบเทคนิคการพยาบาล" พบร้อยละ 27.14 ดังนั้นการปฏิบัติกิจกรรมนี้จึงอยู่ในระดับ "น้อย"

2. เปรียบเทียบการรายงานปฏิบัติกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้างานที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี 6-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป โดยส่วนรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายคู่พบว่ากลุ่มประสบการณ์ 1-5 ปี กับกลุ่มประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไปมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อวิเคราะห์รายข้อพบว่า มีจำนวน 20 กิจกรรม ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ด้านการวางแผนงาน 15 กิจกรรม ได้แก่ "จัดทำแผนให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ใหม่เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติในการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วย" "จัดทำแผนบททวนสำหรับเจ้าหน้าที่เก่าเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วย" "กำหนดวิธีการประเมินอาการติดเชื้อในผู้ป่วย" "กำหนดวิธีการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยโรคติดต่อ โรคติดเชื้อ" "กำหนดการเผยแพร่ความรู้ในรูปของสื่อต่างๆ" "กำหนดวิธีการทำ

ความสะอาดในหอผู้ป่วย" "วางแผนตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ปราศจากเชื้อตามมาตรฐานที่โรงพยาบาลกำหนด" "มีแผนจัดหาเอกสารและวารสารเกี่ยวกับการควบคุมการติดเชื้อโรคไว้ประจำหอผู้ป่วย" "กำหนดวิธีการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อจากอุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องใช้" "กำหนดวิธีการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อในผู้ป่วย" "กำหนดวิธีการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อในเจ้าหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน" "วางแผนแนะนำญาติเกี่ยวกับการตรวจสุขภาพของผู้ที่สัมผัสกับผู้ป่วยเพื่อค้นหาผู้ป่วยและให้การช่วยเหลือได้ทันเวลา" "จัดตารางทำความสะอาดประจำวัน" "จัดตารางทำความสะอาดประจำสัปดาห์" "จัดตารางทำความสะอาดประจำเดือน" ด้านการจัดระบบงาน จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ "จัดภาชนะบรรจุน้ำยามาเชื้อและสารน้ำปลอดเชื้อ โดยทำความสะอาดทุกครั้งก่อนบรรจุสารใหม่" และ "จัดการระบายอากาศภายในหอผู้ป่วยโดยมีการเปิดหน้าต่างระบายอากาศ" ด้านการอำนวยความสะดวก จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ "ร่วมประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมการติดเชื้อโรคกับบุคลากรทั้งในและนอกหน่วยงาน" และ "ประสานงานกับแพทย์เกี่ยวกับการควบคุมการติดเชื้อโรคและในการแก้ไขปัญหาด้านการรักษาพยาบาล" ด้านการควบคุมงาน 1 กิจกรรม ได้แก่ "ควบคุมความสะอาดอาคารสถานที่ การถ่ายเทอากาศ แสงสว่าง เสียง และความคล่องตัวในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในหอผู้ป่วย" ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า กิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วย จำแนกตามประสบการณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อภิปรายได้ว่าประสบการณ์จะช่วยให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมการบริหารงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ และทำให้เกิดความผิดพลาดน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับ บาร์เรตต์ (Barrette 1975: 406-407) ให้ความเห็นว่า พยาบาลผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการบริหาร ผู้ที่สามารถดำรงตำแหน่งที่มีความรับผิดชอบอันสำคัญนี้ต้องมีการเตรียมตัว เพื่อที่จะรับตำแหน่งและมีประสบการณ์ทำงานเพิ่มพูนทักษะและความมั่นใจในตนเอง อายุและประสบการณ์ แสดงถึงความอาวุโสซึ่งทำให้มีความรู้งานและเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงานและโดยบุคคลทั่วไป ดังนั้นประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไป มีความอาวุโสมากกว่าประสบการณ์ 1-5 ปี จึงมีการรู้งานและเข้าใจปัญหาสามารถบริหารงานได้ในระดับที่แตกต่างจาก ประสบการณ์ 1-5 ปี

3. เมื่อเปรียบเทียบการรายงานกิจกรรมการบริหารด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย อายุรกรรม ศัลยกรรม สูตินรีเวชกรรม และกุมารเวชกรรม วิเคราะห์รายชื่อในแต่ละด้าน อภิปรายได้ดังนี้

3.1 การวางแผนงาน พบว่ากิจกรรมในข้อ "กำหนดวิธีแยกผู้ป่วยโรคติดเชื้อโรคติดต่อ และภูมิคุ้มกันโรคต่ำ" ของพยาบาลหัวหน้างานที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยสูตินรีเวชกรรม

กับอายุกรรม และกลุ่มสูตินรีเวชกรรมกับกุมารเวชกรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มอายุกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มสูตินรีเวชกรรม และกลุ่มกุมารเวชกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มสูตินรีเวชกรรม อภิปรายได้ว่าหอผู้ป่วยอายุกรรม และกุมารเวชกรรม เป็นหอผู้ป่วยที่รับผู้ป่วยโรคติดเชื้อโดยตรง และผู้ป่วยเด็กมีภูมิคุ้มกันต่ำกว่าผู้ใหญ่ แต่ผู้ป่วยสูติกรรมเป็นผู้ป่วยที่มารับการคลอด ไม่ได้ถือว่าเป็นภาวะเจ็บป่วยหรือภาวะวิกฤต ถือว่าเป็นกลไกตามธรรมชาติ ดังนั้นพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยอายุกรรม และกุมารเวชกรรมจึงมีการปฏิบัติกิจกรรมมากกว่าหอผู้ป่วยสูตินรีเวชกรรม ส่วนข้อ "กำหนดการเผยแพร่ความรู้ในรูปสื่อต่างๆ" ของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรมกับสูติกรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มกุมารเวชกรรมมีค่าเฉลี่ยการรายงานสูงกว่ากลุ่มสูตินรีเวชกรรม และข้อ "วางแผนให้ความรู้แก่ญาติเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเมื่อเข้าเยี่ยมผู้ป่วย" ของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยสูติกรรมกับสูตินรีเวชกรรม และกลุ่มกุมารเวชกรรมกับสูตินรีเวชกรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มสูติกรรมมีค่าเฉลี่ยการรายงานสูงกว่ากลุ่มสูตินรีเวชกรรม และกลุ่มกุมารเวชกรรมมีค่าเฉลี่ยการรายงานสูงกว่ากลุ่มสูตินรีเวชกรรม อภิปรายได้ว่าหอผู้ป่วยสูติกรรมและกุมารเวชกรรม เป็นหอผู้ป่วยที่มีอัตราป่วยเป็นโรคติดเชื้อในโรงพยาบาลสูงกว่าหอผู้ป่วยสูตินรีเวชกรรม จากการสำรวจการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลศูนย์ภาคกลาง ระหว่างปี 2528 พบว่ามีอัตราป่วยมาก เรียงตามแผนกดังนี้ สูติกรรมร้อยละ 17.2 กุมารเวชกรรมร้อยละ 14.6 และสูตินรีเวชกรรมร้อยละ 12.5 (สมศักดิ์ วัฒนศรี 2529: 3) ดังนั้นพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยสูติกรรมและกุมารเวชกรรมจึงต้องมีการวางแผนเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค โดยการเผยแพร่ให้ความรู้ในรูปของสื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ เอกสาร คู่มือ ภาพพลิก โปสเตอร์ สไลด์ และเทปโทรทัศน์ เป็นต้น นอกจากนี้หอผู้ป่วยสูติกรรมเป็นหอผู้ป่วยที่รับผู้ป่วยผ่าตัดซึ่งโรคติดเชื้อของแผลผ่าตัดพบได้บ่อยประมาณร้อยละ 5.25 ของโรคติดเชื้อในโรงพยาบาล (วสันต์ วิทยวิวัฒน์ 2531: 5) และหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรมซึ่งรับผู้ป่วยเด็กซึ่งมีโอกาสติดเชื้อโรคมักกว่าผู้ใหญ่ ดังนั้นพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยสูติกรรม และกุมารเวชกรรมจึงมีการวางแผนให้ความรู้แก่ญาติเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเมื่อเข้าเยี่ยมผู้ป่วย เป็นการลดแหล่งของเชื้อโรคซึ่งสอดคล้องกับแอนนิก (Aznick 1984: 227) กล่าวว่า "การให้ความรู้แก่ผู้ป่วยหรือญาติ เป็นการส่งเสริมและยกระดับสุขภาพให้สามารถป้องกันและควบคุมโรคต่างๆได้"

3.2 การจัดระบบงานพบว่ากิจกรรมในข้อ "บันทึกอาการที่น่าสงสัยว่าจะมีการติดเชื้อของผู้ป่วยภายหลังให้การพยาบาลทุกครั้ง" ของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยอายุกรรมและสูตินรีเวชกรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มสูตินรีเวชกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุกรรมจากการที่กลุ่มสูตินรีเวชกรรมมีการปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับมากกว่ากลุ่มอายุกรรม ซึ่งเป็นการพยาบาลขั้นพื้นฐานจะต้องมีการบันทึกไว้เพื่อทราบอาการ

เปลี่ยนแปลงในผู้ป่วย ทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานแนวโน้มหรือสภาวะที่เกี่ยวกับความถี่ และชนิดของโรคติดเชื้อได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วย ได้ทันทั่วทั้งที่ก่อนที่โรคจะแพร่กระจายไป ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าหอผู้ป่วยอายุรกรรมมีโอกาสดูแลเชื้อสูงกว่าหอผู้ป่วยสูตินรีเวชกรรม ซึ่งบรรจง วรณชิ่ง และคณะ (2530: 10) ได้รายงานอัตราการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลของโรงพยาบาลรามธิบดีในปี 2527-2529 พบว่าหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์มีอัตราการเกิดโรคติดเชื้อในโรงพยาบาลสูงสุดเฉลี่ยร้อยละ 13.43 ส่วนหอผู้ป่วยสูตินรีเวชกรรม พบต่ำสุดคิดเป็นร้อยละ 5.83 ซึ่งสอดคล้องกับสมศักดิ์ วัฒนศรี (2529: 3) ได้รายงานการสำรวจการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลศูนย์ภาคกลาง ในปี 2528 พบว่าหอผู้ป่วยอายุรกรรมมีอัตราการติดเชื้อโรคสูงสุด พบร้อยละ 21.5 และหอผู้ป่วยสูตินรีเวชกรรมพบต่ำสุดคิดเป็นร้อยละ 12.5

ส่วนการรายงานกิจกรรมในข้อ "จัดแยกผู้ป่วยภูมิคุ้มกันต่ำระยะเสี่ยงต่อการติดเชื้อสูง และผู้ป่วยโรคติดเชื้อหรือโรคติดต่อร้ายแรง จัดเข้าห้องหรือบริเวณสำหรับแยกผู้ป่วย" และ "ติดป้ายวิธีปฏิบัติตนสำหรับผู้ที่จะเข้าไปในห้องแยกอย่างชัดเจนและควบคุมให้ปฏิบัติตามทุกครั้ง" ของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรมกับสูตินรีเวชกรรม และหอผู้ป่วยอายุรกรรมกับกุมารเวชกรรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มกุมารเวชกรรมมีค่าเฉลี่ยการรายงานสูงกว่ากลุ่มสูตินรีเวชกรรม และกลุ่มกุมารเวชกรรมมีค่าเฉลี่ยการรายงานสูงกว่ากลุ่มอายุรกรรม เนื่องจากว่าหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรมเป็นหอผู้ป่วยที่รับผู้ป่วยเด็ก ซึ่งเด็กจะติดเชื้อโรคได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่ ดังนั้นพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรมจึงจัดแยกผู้ป่วยภูมิคุ้มกันต่ำระยะเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคสูง และผู้ป่วยโรคติดเชื้อหรือโรคติดต่อร้ายแรงจัดเข้าห้องหรือบริเวณสำหรับแยกผู้ป่วย และติดป้ายวิธีปฏิบัติตนสำหรับผู้ที่จะเข้าไปในห้องแยก เพราะการแยกผู้ป่วยเป็นการขัดขวางกลไกการแพร่กระจายเชื้อโรค และการแยกผู้ป่วยที่มีภูมิไวต่อการติดเชื้อโรคเป็นสิ่งสำคัญของการควบคุมการติดเชื้อโรค (Valenti 1983: 704) ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจอัตราการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลในภาควิษากุมารเวชศาสตร์โรงพยาบาลรามธิบดีปี 2529 พบว่าหอผู้ป่วยที่แยกผู้ป่วยเด็กอายุ 0-14 ปี มีอัตราการติดเชื้อโรคในโรงพยาบาลต่ำสุดพบร้อยละ 6.27 ส่วนหอผู้ป่วยเด็กอายุ 0-5 ปี พบร้อยละ 9.17 และหอผู้ป่วยเด็กทั่วไปอายุ 5-15 ปี พบร้อยละ 10.07

ส่วนการรายงานกิจกรรมในข้อ "จัดการระบายอากาศในหอผู้ป่วย โดยมีการเปิดหน้าต่างระบายอากาศ" ของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยสูตินรีเวชกรรมและกุมารเวชกรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มสูตินรีเวชกรรมมีค่าเฉลี่ยการรายงานสูงกว่ากลุ่มกุมารเวชกรรม อภิปรายได้ว่าเนื่องจากการดูแลทางสูตินรีเวช

ส่วนใหญ่ได้แก่การผ่าตัด และการคลอด ดังนั้นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการติดเชื้อโรคหลังผ่าตัดหรือคลอดได้แก่ บุคลากรทางการแพทย์ซึ่งสอดคล้องกับวินิต นิวประดิษฐ์ (2530: 3) กล่าวว่า "บุคลากรทางการแพทย์เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการทำให้เกิดการติดเชื้อขึ้นโดยขึ้นอยู่กับความชำนาญ การดูแลเอาใจใส่ดูแลรักษาการแต่งกาย และ Aseptic technique" ดังนั้นบุคลากรในหอผู้ป่วยสูติรีเวชกรรมต้องปฏิบัติตามเทคนิคปลอดเชื้อ และมีการจัดสิ่งแวดล้อม ได้แก่การระบายอากาศภายในหอผู้ป่วย โดยมีการเปิดหน้าต่างซึ่งสอดคล้องกับมโนทัศน์ของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล ที่เชื่อว่าการจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมให้คนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมได้ตามปกติ จะช่วยให้คนสามารถดำรงสภาวะของสุขภาพตามธรรมชาติได้ และยิ่งเชื่อว่าการเจ็บป่วยไม่ได้เกิดจากสาเหตุของเชื้อโรคมากกว่าความสกปรก ดังนั้นจัดกิจกรรมการพยาบาลการจัดระบายนอกอากาศ เพื่อให้ผู้ป่วยได้อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ถูกต้อง และเจ้าหน้าที่ที่มีความคล่องตัวต่อการให้บริการและการควบคุมการติดเชื้อโรค

3.3 การอำนวยความสะดวก พบว่ากิจกรรมในข้อ "นิเทศงานตามแผน" ของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยอายุรกรรม และสูติรีเวชกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มสูติรีเวชกรรมมีค่าเฉลี่ยการรายงานสูงกว่ากลุ่มอายุรกรรม เนื่องจากงานสูติกรรม เป็นหน้าที่ของพยาบาลประจำการที่จะต้องดูแลการคลอดและทำคลอดด้วยภาวะปราศจากเชื้อโรค ผู้ดูแลการคลอดจะต้องปฏิบัติตามเทคนิคปลอดเชื้ออย่างถูกต้องและเคร่งครัด เครื่องมือเครื่องใช้ทุกชนิดจะต้องอยู่ในภาวะปลอดเชื้อ ดังนั้นพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยจะต้องมีการนิเทศงานตามแผนที่วางไว้ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 การควบคุมงาน วิเคราะห์รายชื่อพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าพยาบาลหัวหน้างานที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยอายุรกรรม ศัลยกรรม สูติรีเวชกรรม และกุมารเวชกรรม เห็นความสำคัญของการปฏิบัติกิจกรรมด้านการควบคุมงานทุกข้อ และพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยยึดหลักการควบคุมงานเดียวกันที่มุ่งให้งานที่รับผิดชอบตามเป้าหมาย สอดคล้องกับวรรณวิไล จันทราภา (2532) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของพยาบาลในประเทศไทย โดยทำการศึกษาจากพยาบาลวิชาชีพทั่วประเทศจำนวน 819 คน จาก 49 โรงพยาบาล ด้วยการใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยข้อหนึ่งพบว่าพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก หรือในแผนกต่างกัมีผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน เพราะหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลต้องให้บริการขั้นพื้นฐานเหมือนกันหมด

4. ปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อ โรคใน
หอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วย จำแนกเป็นรายด้านดังนี้

4.1 การวางแผนงาน พบว่าการรายงานข้อที่เป็นปัญหาจำนวนมากที่สุด ได้แก่
การสนับสนุนด้านงบประมาณ" ปัญหาที่มีมานานซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้ตามต้องการของ
หน่วยงานต่างๆ เพราะเป็นปัญหาเกี่ยวเนื่องกับปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ และจากผลการ
วิจัยของริจจา ศรีสุเทพ (2530: 98) พบว่า หัวหน้างานหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลทั่วไปภาคเหนือ
จำนวน 164 คน มีพฤติกรรมการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับสูง ดังนั้นพยาบาลหัวหน้างาน
หอผู้ป่วยจึงควรมีส่วนร่วมในการวางแผนงบประมาณร่วมกับผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อจะ
ได้เข้าใจในปัญหา และพิจารณาจัดการระบบงบประมาณให้เหมาะสมกับเวลาและโอกาส และ
พยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยควรมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้เกิดความตระหนักในปัญหาข้อนี้ และ
กระตุ้น ชักจูงใจ ให้เกิดความรับผิดชอบโดยปฏิบัติงานโดยเห็นความสำคัญของเทคนิคการพยาบาล
มีความกระตือรือร้นปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ ประหยัดและเสียสละให้มากขึ้น

4.2 การจัดระบบงาน พบว่า การรายงานปัญหามีจำนวนมากที่สุด ได้แก่
" จำนวนผู้ป่วยที่รับไว้มากเกินไปไม่ได้สัดส่วนกับบุคลากร " นั่นคืออัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่
เพียงพอ ปัญหานี้สืบเนื่องจากงบประมาณที่จำกัดนั่นเอง วิธีหนึ่งที่จะช่วยลดจำนวนผู้ป่วยได้ และ
เป็นการป้องกันการติดเชื้อ โรคในหอผู้ป่วย โดยการให้ความสำคัญและปฏิบัติอย่างต่อเนื่องรวมทั้งมี
การติดตามประเมินผล คือจัดโครงการสอนสุขศึกษาเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มแก่ผู้ป่วย ครอบครัว
ญาติ และประชาชนทั่วไป นอกจากนี้พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยควรพัฒนาสมรรถภาพแก่เจ้าหน้าที่
มีการเสริมความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจาย
เชื้อโรคในหอผู้ป่วย โดยการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ให้มีโอกาสศึกษาอบรม เพื่อเป็นแรงจูงใจทำให้
ขยัน และกำลังใจดีขึ้น และมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ทำให้การปฏิบัติงานบรรลุ
เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 การอำนวยการ พบว่า การรายงานปัญหามีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ " ความ
ร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องนอกหน่วยงาน " เนื่องจากปัญหาในการดำเนินงานป้องกัน
และควบคุมการติดเชื้อ โรคในโรงพยาบาล พบว่า คณะกรรมการไม่มีบทบาทหน้าที่ชัดเจนในการ
ดำเนินงาน (ศุภสิทธิ์ บรรณารุโนทัย 2531: 2) ดังนั้นการติดต่อประสานงานนอกหน่วยงานพบ
ปัญหามาก ผู้บริหารระดับสูงควรจัดตั้งบุคลากรที่สนใจมีความรู้ความสามารถ โดยจัดเป็นคณะ
กรรมการ กำหนดบทบาทให้ชัดเจนอย่างเป็นลาลักษณ์อักษร ประกอบด้วยตัวแทนจากทุกฝ่ายร่วม
กันวางแผนงานการปฏิบัติงาน และประสานงานเป็นขั้นตอน และเปิดโอกาสให้มีการประชุมแลกเปลี่ยน

เปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันแก้ไขปัญหาในทุกฝ่าย ทำให้งานบรรลุเป้าหมาย

4.4 การควบคุมงาน พบว่า การรายงานปัญหาที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ "การสนับสนุนด้านคู่มือที่ใช้ในการตรวจสอบเทคนิคการพยาบาล" ปัจจัยที่สำคัญในการควบคุม การติดเชื้อโรค ควรมีคู่มือที่เป็นมาตรฐานในเทคนิคการพยาบาล และมีการจัดระบบการควบคุม ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ (วินิต พัวประดิษฐ์ 2530: 2-5) สอดคล้องกับ รังสรรค์ มหาสันตะ (2528: 768) กล่าวว่างานทุกประเภทในโรงพยาบาลจะต้องมีมาตรฐานทั้งสิ้นนับตั้งแต่การทำ ความสะอาดไปจนถึงมาตรฐานงานศัลยกรรม ดังนั้นพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยร่วมประชุมปรึกษากับผู้ชำนาญเฉพาะทางและเปิดโอกาสให้พยาบาลประจำการได้มีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือที่เป็นมาตรฐาน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การปฏิบัติกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 3.50 ลงไป ซึ่งจัดในระดับน้อยลงไป กิจกรรมเหล่านี้พยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยจะต้องได้รับการพัฒนาเพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป
2. จากการที่พบว่าพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยเคยได้รับการอบรมเรื่องการควบคุม การติดเชื้อโรค พบร้อยละ 37.93 และจากผลการวิจัยพบว่า พยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยที่มี ประสบการณ์ 1-5 ปี มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติที่ต่ำกว่ากลุ่มประสบการณ์ 11ปีขึ้นไป ดังนั้นผู้บริหารระดับสูงควรสนับสนุนและส่งเสริม โดยเฉพาะกลุ่มประสบการณ์ 1-5 ปีทางด้านการบริหารงานให้มากขึ้น โดยเน้นเนื้อหาด้านการวางแผนงาน การจัดระบบงาน การอำนวยการ และการควบคุมงาน
3. จัดให้มีผู้ชำนาญเฉพาะทางที่เข้าใจงานอย่างแท้จริงเป็นผู้ให้คำปรึกษาด้านการบริหารงาน เพราะจากการศึกษาพบว่านอกจากจะมีโอกาสได้รับการอบรมน้อยแล้ว ทำให้ขาด ความรู้และทักษะในการบริหารงาน และพบว่าปัญหาความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องนอก หน่วยงาน และการสนับสนุนปัจจัยในการบริหารงาน
4. ผู้บริหารระดับสูง ควรให้ความสำคัญและกำหนดนโยบายการดำเนินงานให้ชัดเจน ในการสนับสนุนในด้านปัจจัยการบริหารงาน โดยเฉพาะด้านงบประมาณและการพัฒนาบุคลากรเป็น การสร้างขวัญและกำลังใจ
5. จากการรายงานปัญหาด้านการควบคุมงาน ในอันดับแรก ได้แก่การสนับสนุนด้าน

คู่มือที่ใช้ในการตรวจสอบเทคนิคการพยาบาล และปัญหาที่รองลงไป ได้แก่ ความรู้ในการจัดทำมาตรฐานการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วย ดังนั้นหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลในแต่ละโรงพยาบาล ควรให้การสนับสนุนและร่วมมือในการกำหนดมาตรฐานการควบคุมการติดเชื้อโรคเพื่อใช้เป็นคู่มือในการตรวจสอบเทคนิคการพยาบาล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาอัตราโรคติดเชื้อในโรงพยาบาล จำแนกตามประสากรม และหอผู้ป่วย ที่ปฏิบัติงานของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วย
2. เปรียบเทียบกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วยที่มีสังกัดต่างกัน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการอบรมเรื่องการควบคุมการติดเชื้อโรคกับการปฏิบัติกิจกรรมการบริหารงานด้านการควบคุมการติดเชื้อโรคในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้างานหอผู้ป่วย และพยาบาลประจำการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย